

189

B

BRINO

1800

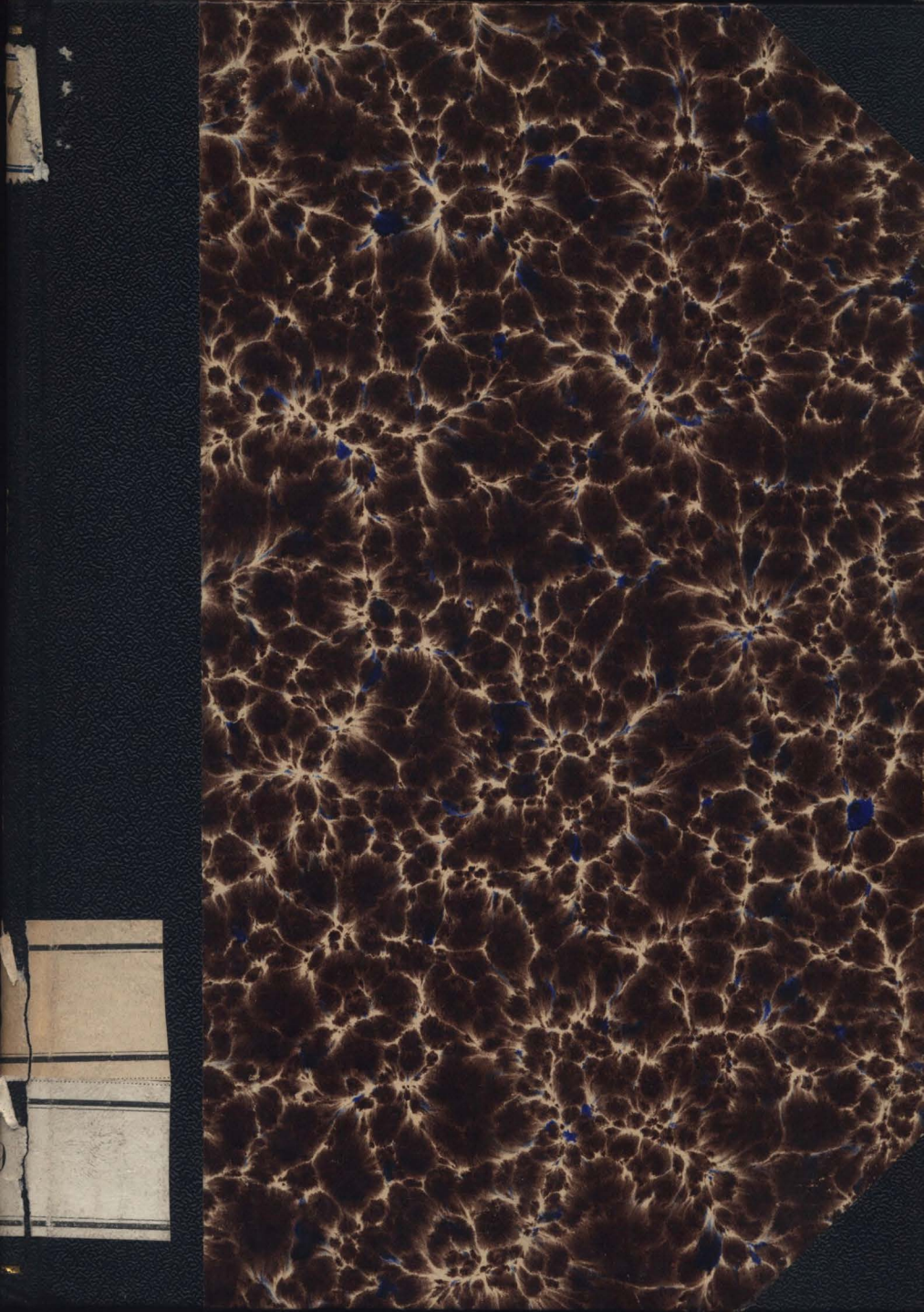
NEW

YORK

1800

BRINO

189

OEE Könyvtár
Áll.Ell. 2018

ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET
BUDAPEST, V. KERÜLET, ALKOTMÁNY-UTCZA 6. SZÁM

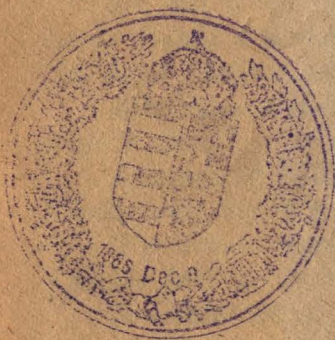
ÜLTESSÜNK ERDŐT!

IRTA

Ak: 3843

BIRÓ ZOLTÁN

(AZ ALFÖLD FÁSÍTÁSA. I. SZ. RÖPIRAT)

BUDAPEST

"PÁTRIA" IRODALMI VÁLLALAT ÉS NYOMDAI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
1920

1925. ÉVI ERDÉSZETI ÉVESJELENTÉS
A MAGYAR ERDÉSZETI TUDOMÁNYOS ÉS
GAZDASÁGI TUDOMÁNYOS ÉRTESÍTŐBŐL

ÜLTETÉSÜNK ERDŐI

1925.

ERDŐZŐTAN

ERDŐZŐTAN
ERDŐZŐTAN

„Jó pap holtig tanul“, azt mondja a régi közmondás.

No, kedves magyarom, nekünk az utolsó néhány esztendőből ugyancsak van mit tanulnunk.

Nekünk nem volt elég az öt éves háború, kellett még utána kommunizmus is, hogy a végén a legutolsó bocskoros ellenségünk taposson végig ezen a szerencsétlen országon.

Itt maradtunk tél elején, kifosztva, kirabolva mindenkől s szegény, szép országunk nagy részén rajt ülnek most is ellen-ségeink.

Hej de nehéz is volt a tél!

Elnéztem sokszor a feleségedet, amint a tarlón a leszáradt kukoriczaszárat szedegette össze, meg a fiadat, ahogy a hátán czipelte a szomszéd faluból azt a kevés kis rőzsét, hogy legyen mivel megfőzni a vékonyka ebédet.

De más is volt 5—6 éve, amikor megkaptad benn a jó száraz bükkfát a fakereskedőnél s egypár percz alatt pattogott a tűz, vigan duruzsolt a fazék a tűzhelyen.

Megnéztem a szőlődet is nem rég, bizony kevés karót láttam a gádor alatt.

A kutágasod is támolyog már, mint a részeg ember, a kapubálvány meg éppen ki is dőlt.

Törött rudat, kereket, löcsöt láttam az udvarodon, de bizony a szekerreddel alig tudtunk volna eljutni a szomszéd tanyáig.

A szalmafüdél is már nagyon bogárhátú ám tanyai házikódon! Elkelve egypár szarufa s a szelement is jó volna kicserélni!

Bizony nem jól esett, hogy a sok igazítani valót, a sok hiányt láttam.

Benéztem befelé ballagtomban a Schlesinger fáskertjébe, de bizony ott is csak til-tul kiabált egy-két vékony dorong egymásra!

Elővettem a boltost: „Mondja, szomszéd, miért nem tart egy kis fát, meg deszkát a raktárában? Tán nem akarják megvenni?”

„Dehogyan nem, uram“, felelte a szomszéd. „Sőt majd hogy ki nem huznak a fáért az üres raktárból! De hát hogyan szerezzek, meg honnan?”

Azelőtt Erdélyből hoztam annyit, amennyi kellett. Most engem nem eresztenek be, a fát meg nem eresztik ki.

Megpróbáltam a cseheknél is. Meg is alkudtam egy kevés deszkára, épületfára. Akkor odajött egy nagykereskedő, aki Olaszországba meg Svájcba szállít fát s rám ígért akkora árat, hogy nem tudtam megfizetni.

A másik helyen sikerült valamit venni. De bizony hiába jártam Pozsonyból Prágába; nem engedték, hogy elhozzam.

„Hát Dunántul nem próbált szerencsét?” fagattam tovább.

Azt mondja erre: „Nincs azoknak maguknak sem elég! De még ha lehetne is valamit venni, nincsen vasúti kocsi, amin elhoznánk! Nem lesz más hátra, felszántom a raktárt tavaszra s kukoriczát vetek beléje.”

Kezdtem most már látni, miért olyan rongyos a házad tája. Nincs fa!

S ahogy körülnéztem a határon, bizony még szomorubb képet láttam.

Az út mellett, a mesgyéken a szép sorfák helyén csak gödörök maradtak, még a tuskót is kiásták.

A János gazda háza végéből is eltűnt az a néhány szép öreg fa, amelyik olyan jó árnyékot adott nyáron át.

A városi erdő helyén csak til-tul kiabál egy-egy ott felejtett tuskó a másakra.

Istenem! mi lesz itt, ha nyáron egy erősebb keleti szél támad s megindulnak a Tisza felőli oldalról a homokbuczkák!

Eltemeti a homok a vetésünket, de még járni sem tudunk, olyan porfelhő lesz.

Mi lesz azzal a sok tudóbajos emberrel, akik a harctérről jöttek haza!?

S mi lesz velünk a jövő télen, amikor már utsaléi fa sem sem lesz, amit kivágjunk?

Látom, hogy mosolyogsz! Tudom, hogy arra gondolsz: „Mienk lesz nemsokára megint Erdély is, meg a Felvidék is! Majd hozunk fát onnan!”

Ugy hiszem az Istent én is, hogy nem marad ez így! Hogy ha nem lesz szépszerével a miénk, hamarosan elmegyünk érte! De segít-e az mindenben e bajokon?

Bizony nem!

Hiszen ott sincs ám már annyira erdő erdő hátán!

Az a sok lövészárók, földözék, barak, municziós raktár, meg mit tudom én micsoda, irtózatok sok fát megevett.

Azután meg a szomszéd országokban is annyi kárt okozott a háboru, hogy azok is mindent megtesznek, csakhogy innen fát kaphassanak.

Pedig ha mi akarnánk onnan posztót, bőrt, üveget, szer-számot, gépet meg efféle iparcikkeket, azután petróleumot, vasat, rezet, kőszentet, fűszert, rizkását, szóval olyat, ami nekünk nincs, nekünk is kell ám valamit adni érte!

S bizony nem tudunk mást adni, mint búzát, bort, meg fát!

De még ha lehetne is annyi fát vágni, hogy nekünk is elég legyen, nincsen ló, nincsen vasut, ami elhozza idáig.

Csak gondolni kell hát arra, hogy legalább a legszüksége-sebbet itthon biztosítsuk. Hogy ami kis tüzelő-, karó-, építőfa, kerékgyártófa kell, az a magunkéból is kiteljék! Ne kelljen érte messze idegenbe szaladni s meg tudjunk élni a magunk ember-ségéből is, ha rossz idő, vasuti bajok stb. miatt nem tudják más vidékről elhozni azt a fát, ami nekünk kellene.

Erre pedig csak egy mód van!

Ültessünk fát, ültessünk erdőt!

Már az is sokat segít, ha a mesgyékre, a ház körül ültetsz fát.

Nyáron árnyéko, télen egy kis galytüzelőt ad. Megvédi nyáron az állatodat a forró nap ellen, fészket rak rajta a madár, amelyik lehernyózza a gyümölcsfádat, meg a feleséged káposz-táját. Ha megvénül, egy-egy kutágas, kapubálvány is kitelik belőle. Megtöri egy kissé a szelet, amelyik a házad szalmafedelét tépi.

De biz ez nem elég!

Minden városnak, minden falunak legyen meg a maga erdeje! A nagyoknak nagyobb, a kicsinek kisebb, amennyi éppen elegendő!

Szinte látom a kérdést az arczodon, hogy de hát hova ültessünk erdőt!?

Hát elsősorban oda, ahol a mezőgazdasági terményekkel nem tudunk jól boldogulni.

A legelő felső részén már bizony több puszta homokot látok, mint fűvet. Az a pár szál fű csak messziről kiabál egymásra! Ha rámegy a gulya vagy a nyáj, száraz időben ki sem látszik a porfelhőből. Ha meg szél támad, bizony a szomszéd földeket is ellepi a homok. Ide erdő kéne!

A Nagy István gazda szomszéd földjét is már vagy tíz éve nézem. A kukoricza alig arasztos lesz rajta, a rozs között meg 100 lépésről meglátni a nyulat. De a mesgyéjén az ákáczfából minden 4—5 évben bőven kerül karó, a városi erdő oda kirugó végében meg ugyancsak hatalmas tölgy-, szil- és nyárfák vannak. Hát bizony ez is jobb volna erdőnek!

A Szekeres gazda ártéri földjén már hat éve elfojtotta a víz a kukoriczát. De a szélén, a kubikgödör mellett négyölesre nőtt az alatt a nyárfa s jövőre már itt-ott szarufára való is akad közte. S könnyű fedél alá, száraz helyre az is jó! Ném lett volna jobb, ha fa lett volna a kukoricza helyén, amelyik kukoricza még a vetőmagot sem adta vissza?

Elsősorban az ilyen helyeket ültessük be!

Ahol azonban ez nem elég, vagy ahol az ilyen földek között egy-egy jobb is akad, ne sajnáljuk azt sem az erdőtől!

Mert a jobb földön a fa is jobban nő, de meg az erdőnek nagyobb összefüggő darabnak kell lenni.

Az ilyen erdő megtöri a szelet, megfogja a homokot. Abban lehet mindig rendesen gazdálkodni!

De van ám annak más haszna is.

Járt-e kend korán reggel az erdőn tavaly, a nagy szárazság idején?

Ha igen, akkor látta, milyen harmat volt nemcsak benn, de még a mellette levő földeken is még 9 óra tájban is. Pedig erre beljebb már akkor hetek óta harmat sem volt! Látta azt is, mi-

lyen szép zöld volt az erdész rétje benn az erdő közepén, mikor itt már minden sárgára égett!

Mért van ez? Mert az erdő megfogja a párát, elősegíti a harmat születését.

Azután az a jó levegő, ami az erdőben van!

Az iskolás gyerekek is olyanok voltak, mintha kicserélték volna őket, mikor kijöttek a tanító urral.

A szegény Fehér Jóskát, aki tüdőbajt hozott haza a muszka harcztérről, oda küldte nyárára a főorvos. S ugy-e, látta kend: mennyivel jobb színben jött ősszel haza.

Szinte hallom, amint mondod: „Hiszen ez mind szép, de a buza jobban fizet ám! Azután hol leszek én akkorra, mikor abból a pirinyó kis csemetéből fa lesz?”

Nohát ez sem egészen igaz ám!

Mert ha jól gazdálkodunk, még a gyengébb földön is megterem holdanként minden évben a $2\frac{1}{2}$ —3 köbméter fa. Éz pedig ha tűzifába vágom is, kiadja az egy ölet. Számítsad csak, mit adtál ennyi fáért a télen! Pedig az erdőt nem kapálja, nem trágyázza senki!

Azután meg nemcsak az öreg fa ad hasznot!

Láttad ugy-e, hogy mit csinál a szomszéd grófnál az erdész! A fiatal surjánosból, amit alig öt éve vágta, mennyi szőlőkarót, meg szerszámnyelet szedett ki! Pedig maradt is még ott fa elég! Mellette a rudas erdőből egy csomó vendégoldal, szekérrud, ostorfa került ki; ölfá is volt valamelyes, rözse meg egészen bőségesen.

Hát ugy-e, ad a fiatal erdő is hasznot! Még pedig mind olyan dolgot, ami nekünk is nagyon kell.

S mindezt majdnem ingyen adja, mert még a munka java részét is magunk végezhetjük télen, amikor más munka amugy is alig van.

Itt van azért az ideje, hogy mi is tanuljunk a magunk kárán. Gondolkodjunk róla, hogy erdőt is neveljünk.

Az megtöri a szelet, hoz esőt, harmatot; nyáron árnyékot ad, télen tüzelőt! A gyerekeknek árnyas játszóhelyet, a fáradt embernek hűvös pihenőt! Az egészségesnek munkát, a betegnek egészséget!

A fájából kikerül a gyermeknek a vessző, a férfinak a szer-

szám, az öregeknek a bot; a pólyásnak a bölcső, a fáradtnak a nyoszolya, a halottnak a koporsó!

Mert hiszen a fa is olyan, ami egész életünkön át kell igazán a bölcsőtől a koporsóig.

Ültessünk hát erdőt, nemcsak azért, hogy magunknak használjunk, de hogy az unokáink is elmondhassák, mikor sok hasznát látják: „Nagyapám ültette, hogy az Isten áldja meg a haló porát is érette!”

۞ ۞ ۞

